

Spis treści

Wprowadzenie (<i>Dorota Kornas-Biela</i>)	9
---	---

Dzieciństwo w świetle antropologii i teologii

Mieczysław Albert KRAPIEC OP, Dzieciństwo jako forma życia ludzkiego	17
Childhood as a form of human life (Sum.)	21
Krzysztof Andrzej WOJCIESZEK, Antropologiczne podstawy okresu dzieciństwa	23
Anthropological foundations of the childhood period (Sum.)	33
Ks. Krzysztof GÓZDŹ, Ewangelia dziecka. Głoszenie „Dobrej Nowiny” o dziecku jako zapowiedź zbawienia: Oblicze „dziecka Bożego”	35
The child's Gospel. Preaching Gospel about the child as an augury of salvation: The image of "God's child" (Sum.)	46
Antoni J. NOWAK OFM, Dziecko: odblaskiem Boga Ducha Świętego	47
Das Kind: Abbild Gottes des Heiligen Geistes (Zsf.)	59
Ks. Jerzy DZIERŻANOWSKI, Podstawowe wyznaczniki działań Kościoła i organizacji pozarządowych w Polsce na rzecz obrony życia	61
Fundamental determinants of the Church's and non-government organisations' activities in Poland for protection of life (Sum.)	82

Historyczno-kulturowy kontekst dzieciństwa

Marian SURDACKI, Od porzucenia do „normalnego życia”	85
From being abandoned to a "normal life" (Sum.)	101
Wiesława KORZENIOWSKA, Dzieciństwo w rodzinach chłopskich i ziemiańskich na Górnym Śląsku w końcu XIX wieku	103
Childhood in peasant and gentry families in Upper Silesia at the end of the 19 th century (Sum.)	118
Maria Barbara STYK, Dzieciństwo we wspomnieniach kobiety dojrzałej (<i>Suzanne Lilar: Gandawskie dzieciństwo</i>)	119
Childhood in the Memories of a Mature Woman (<i>Une enfance gantoise [A Gent Childhood]</i>) by Suzanne Lilar (Sum.)	127

Teresa KUKOŁOWICZ, Dzieciństwo na zesłaniu	129
Childhood in exile (Sum.)	138
Blandyna KOŁODZIEJ, Wartość dziecka we współczesnym świecie	141
The value of a child in contemporary world (Sum.)	156

Psychopedagogiczne podejście do dzieciństwa

Ks. Marian NOWAK, Antropologiczne podstawy pedagogiki dzieciństwa	161
Anthropological foundations of pedagogy of childhood (Sum.)	178
Ks. Józef WILK SDB, Wychowawca wobec pytania: „Kim jest dziecko?”	181
Educator in face of the question: “Who is the child?”	196
Stanisław Czesław MICHAŁOWSKI, Pedagogiczne spojrzenie na dziecko jako osobę	197
A pedagogical look at the child as a person (Sum.)	209
Maria BRAUN-GAŁKOWSKA, Prawo dziecka do wychowania	211
The child's right to education (Sum.)	218
Andrzej MURZYN, Wychowanie dziecka: wychowanie rodzinne a wychowanie państwowe w kontekście pedagogiki filozoficznej J. F. Herbarta	219
Child education: family education and state education in the context of J. F. Herbart's philosophical pedagogy (Sum.)	224
Dorota KORNAS-BIELA, Dziecko prenatalne jako przedmiot zainteresowań psychologicznych organizacji i stowarzyszeń naukowych	225
Prenatal child as the subject of interest for psychological organisations and scientific societies (Sum.)	252

Rozwojowe aspekty dzieciństwa

Anna BRZEZIŃSKA, Dzieciństwo z perspektywy cyklu życia człowieka	255
Childhood from the human life – cycle perspective (Sum.)	272
Bogusława LACHOWSKA, Szczęśliwe dzieciństwo – uwarunkowania rodzinne	273
A happy childhood - family conditionings (Sum.)	282
Karolina APPELT, Dziecko i dzieciństwo w oczach dorosłego	285
Child and childhood in the eyes of an adult (Sum.)	307
Maria BRZEZIŃSKA, Szczęśliwe dzieciństwo z perspektywy wieku dorosłego. Świadczenia	309
A happy childhood from the perspective of adult age. Testimonies (Sum.)	318

Wiesława STEFAN, Jak nasza przeszłość wpływa na nas dzisiaj? Zranienia z okresu dzieciństwa a funkcjonowanie w życiu dorosłym	319
How does our past influence us today? Childhood injuries and functioning in adult life (Sum.)	329

Świat dzieciństwa

Włodzimierz FIJAŁKOWSKI, Urodzić się w domu	333
To be born at home (Sum.)	341
Bronisława DYMARA, O istocie i cechach dziecięcości	343
On the essence and features of childhood (Sum.)	359
Bronisława DYMARA, Czas w życiu codziennym, w literaturze i w edukacji dziecka	361
Time in the child's everyday life, literature and education (Sum.)	381
Urszula MORSZCZYŃSKA, Dobroć człowieka i powinność bycia dobrym dzieckiem w ujęciu dzieci	383
Man's kindness and the obligation to be a good child in children's understanding (Sum.)	402

Trudne dzieciństwo

Maria RUDZIŃSKA-CHAZAN, Dzieciństwo przedwczesne	405
Premature childhood (Sum.)	411
Kazimiera KRAKOWIAK, Dziecko niesłyszące: przedmiot zabiegów usprawniających czy podmiot wychowania?	413
A deaf child: the object of taking improving steps or the subject of education? (Sum.)	428
Ewa DOMAGAŁA-ZYŚK, Dzieciństwo samotne, czyli specyfika trudności przeżywanych przez uczniów z niepowodzeniem szkolnym i możliwości zapobiegania im	429
Lonely childhood or the peculiar character of difficulties experienced by pupils with school failure and the possibilities to prevent the difficulties (Sum.)	437
Bożena SIDOR, Trudności rozwojowe dziecka niepełnosprawnego	439
The disabled child's developmental difficulties (Sum.)	450
Elżbieta JANUSZEWSKA, Zahamowany rozwój w okresie dzieciństwa w ujęciu J. F. Mastersona	451
Inhibited development in the childhood period in J. F. Masterson's approach (Sum.)	477

Zagrożenia dzieciństwa

Filip BUCZYŃSKI OFM, Dzieciństwo zagrożone śmiercią	481
Childhood threatened with death (Sum.)	491
Zofia DOŁĘGA, Dzieci zagrożone samotnością	493
Children threatened with loneliness (Sum.)	506
Krystyna MARZEC-HOLKA, Dzieciństwo zagrożone przemocą	509
Childhood without violence (Sum.)	530
Stanisława STEUDEN, Bernarda ZDUNEK, Poczucie osamotnienia u młodzieży doznającej przemocy w rodzinie	531
A sense of abandonment in young people experiencing violence in the family (Sum.)	550
Maria JOHN-BORYS, Dzieciństwo zagrożone patologią rodziny a zdrowie	551
Childhood threatened with family pathology (Sum.)	562
Anna WILKOŁEK, Dzieciństwo poza rodziną. Próba budowania więzi	563
Childhood outside the family. An attempt at bond-building (Sum.)	576
Andrzej Krzysztof ŁADYŻYŃSKI, Dziecko w adopcji	577
Child in adoption (Sum.)	590
Noty o Autorach	591